

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

6-ár Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. n. Vasárnap, Szerdán és Pénteken.

Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bálygadj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Ara évnc-

Előfizetés s

KIÁDO-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI FIGYELMEZTETÉS.

Mai számunkkal lapunkra nézve új évnegyed vén kezdetét kérjük t. évnegyedes előfizetőinket további megrendelések megtételére. A lap jövőre hetenkint háromszor jelenik meg. Előfizetési ára az eddigi: évnegyedenként három forint.

Az előfizetési pénz kiadónk Stein Jánoshoz utasítandó, közép-utcai könyvkereskedésébe.

Kolozsvár, okt. 1-jén.

(D) Olvasóink figyelmét egy idő óta magára vonhatta a Cavour és Garibaldi közti viszály. Egyelőre ezalatt diplomatiailag alakoskodást lehetett képzelni, de ha az alapkérdéseket elemezzük, csakugyan kivehetjük a nézetek eltérését; sőt azt is sejtjük, hogy e viszály igen komoly lehet; arra mutat a lapok azon értesítése, hogy a turini kormány a kibékülhetésre azon végeszközhöz folyamodott, hogy magának a királynak Nápolyba utazását ajánlja, miután úgy látszik, hogy az előbb Garibaldihoz küldött K...th nem tudta e vitályt kiegyenlíteni.

Ha elemezzük a kérdéseket, könnyen fel-foghatjuk a legnagyobb olasz diplomata, s legnagyobb olasz vezér közötti eltérést, nem a végeztélben, mert abban egyetértenek; de annak eszközeiben s kivívásának idejében.

Cavour ohajtja, hogy Nápolyt Szciziliát azonnal Piemontba kebelezzék: Garibaldi Rómában szándékszik kimondani Olaszhon egységét s aztán Velenczét is kivívni, ha t. i. ez sikerülhetne neki.

Ha most Garibaldi az általa meghódított hét milliónyi népességű országban kimondaná az annexiót, egyszerre ott Piemont alkotmányos kormánya válván urrá, Garibaldi dictatorsága megszűnnék, azon ötven-ezer főre menő s jól felszerelt hadsereg, mely most az ő parancsszava alatt áll, a piemonti kormány mérsékeltabb politikájának válnék eszközévé; és a Garibaldi egyesítő célja talán egy Napoleon által pártolt confederatióknak fogna feloldoztatni, avagy ha nem is, de a kivétel sokáig s idők változtatva tán végkép elmaradhatna, míg ellenben forradalmi erő lévén Garibaldi kezén, ő vonni fogja maga után a szárd királyt s tán a francia császárt is, s ezzel az ügy végelődését siettetni. E politika eddig diadalt aratott, s Garibaldi tapogatózóbb pártellenével szemben nem kevés önérzettel mondhatta: „Palermoban azért sürgeték a keblezést, hogy a Farón tul ne menjek, Nápolyban azért, hogy a Voltornón ne keljek át, a mig azonban Olaszországban összetörni való bilincsek lesznek, én előrehaladok vagy csontjaimat szórom a szelekbe.”

Cavour polgár ember, nem katona; ő az eddigi vívmány által nagy nyeresémet lát közvetlen hazája Piemontra nézve. Látja másfelől, hogy az eddigi olasz fejleményeket elég nyugodottan nézte Európa, s így remélheti, hogy az eddigi vívmányok marandókká válnak; míg másfelől látja, hogy ha a pápát Rómából kiűzik, a katolikus világ könnyen felingerülhet, sőt Napoleon hí barátsága is kockázva lesz, látja továbbá, hogy Ausztriát Velenczénél csak úgy lehet megtámadni, ha a népek forradalmát az eddiginél sokkal nagyobb térre terjesztik ki, látja, hogy a nagyhatalmak izgultan néznek e szándékok elibe, s így tán egy világháború fog felidézteni, mely által Piemont mindazt elvesztheti a mit eddig kivívott. Már csak a Márkák megtámadásaért is az orosz, spanyol, és osztrák hatalmak fel vannak ingerülve, Napoleon maga is legalább színelg mossa kezét, s visszahívja követét. Ezt látva Cavour mint nem katona úgy hiszi: jobb ma egy bizonyos veréb, mint holnap egy bizonytalan tüzök! És minthogy mi is jámbor polgárok vagyunk, megengedjük, hogy igaza lehet Cavournak.

Ellenben Garibaldi katona, és sem piemonti, sem sziciliái; hanem olasz. Ő nem azért fogott fegyvert, hogy Piemontnak apró országokat vadászson, sőt magát Piemontot is beakarja olvasztani a nagy Olaszországba, melynek illetékes fővárosa egyedül Róma lehet. Ő tudja, hogy a francia császár dühözhat, de ellene föl nem léphet; mert akkor éppen

azon nagy többséget játszaná el a francia közvéleménynek, a mely őt támogatja. Napoleon pedig csak addig erős míg a francziák közvéleményét s becs-vágyát meg nem támadja. Gr. Cavour is kimondja emlékiratában, hogy mig Velence Olaszországhoz nem lesz csatolva, a világbéke meg nem szilárdul; de ezt az időre bizza. Ellenben Garibaldi úgy látja, hogy Velence elfoglalása ha most végre nem hajtható, úgy később még nehezebben. Ausztriát veszített csaták, s nehéz pénzügyek nyomják ma; de tán holnap birodalmát újra szervezi, szabad intézvényeket, s olcsó adminisztrációt hozván be, népeit megnyugtatta, s egy-két év alatt pénzzavarait jobb utra viszi, így benn erősödvé visszavívja kiűnt a bizodal-mat, új szövetségeket nyer, megerősödik az ő s legitimitás, közbe jöhet még Napoleon halála is — ki egy igen veszélyes lassu betegségben hervad — és akkor, minden eddigi vívmány meg lesz semmisítve; s mind az a miről Olaszhon álmódott, egy hadjárat-tal füstbe mehet. Tehát ő ütni, verni ohajtja a vasat, most mig meleg, most mig a nagyhatalmak találko-zásai egy reá nézve veszélyes coalitiót nem létesít-hettek, mig a muszka belső socialis bajai miatt nem interveniálhat, mig Poroszországot a német mozga-lom foglalkodtatja, mig az angol közvélemény lel-kesen rokonszenvez az olaszügygyel, és végre a mig Napoleon él. „Mig Olaszországban egy szét-tör-ni való láncz lesz, én előre rohanok, vagy csont-jaimat szórom a szelekbe.” Ez a márcziális hős meg-rendítő jelszava; és ő menni fog, és ha kell, kész lesz Napoleonnal is összeütni, mire azonban nem hiszszük, hogy sor kerüljön. Garibaldi alkalmasint meg van győződve, hogy ha Olaszország egy nem lehet, néhány év alatt megint külhatalmak szolgál-gába esik. Tehát ha csakugyan esnie kell, essék most és vértenger s ha kell európai háború közt. Garibaldi látja ezen felül, hogy az éhes Olaszorszá-got egy silány verébrel jól nem tarthatja, látja, hogy a veréb mellett csak éhen vesz el később, te-hát inkább kockáztatja azt, hogy vagy rögtön el-veszessen, mert most vagy később mindegy, vagy el-nyerje a tüzöket.

A mi azonban még mélyebb oldala e kérdésnek, ott is eltérnek a nézetek a két nagy olasz között. Cavour megelégednék az eddig kivívott részekkel, de Garibaldi belátja, hogy ezeket így összetartani nem lehet, ha Európa úgy hagyná egy időre Olasz-országot, a belső villongás összerontana mindent. Ve-lence, Milano, Turin, Palermo, Florenz stb. meg annyi köztársaság, királyság vagy hercegség fővá-rosa volt; s eltűné-e örömet, hogy Olaszország új fénye, hatalma, dicsősége a kis Piemont fővárosá-ban összpontosuljon? Már is kimutatták ezen zug-fő-városok foguk fehéret. Ellenkezöleg a világhírű Ró-ma lábaihoz megalázódva vetendi magát minden más olasz város, Rómával a világhatalom dicsősége van összekapcsolva. Mig innen küldék ki hadseregeiket, a latinok uralkodtak a félvilágon fegyverökkel; mig itt a római nép buzgalma által támogatva állott fenn a katolikus világ főpapi széke, világhatalmat gyakorolt Európa felett; volt pápa ki görnyedő uralkodók há-tára lépve ült fel lovára!

Huszonhét millió olasz egységének illetékes fő-városa egyedül Róma lehet. És éppen ez a legna-gyobb baj az olasz kérdésre nézve. Látszik, hogy Napoleon császár igen bölcsen tanulmányozta az olasz kérdést, midőn oda egyszer a confederatiót ajánlta. Egy confederatió a pápa elnöksége alatt nem tette volna igaz oly dicsővé Olaszországot, mint te-hetendi az egység, de tette volna biztosan boldoggá; s ez alapon erősödvé idők multával tán egy is le-hetett volna. Garibaldi tán isten vagy daemon kül-dé, az ő feladata, hogy Olaszországban vagy a régi Róma újra támadjon, vagy Itália idegen hatalmak alá szétosztassék véglegesen, mint szétosztott Len-gyelország.

Tán félév alatt meglátjuk, hogy e nagy prob-le-mát hogyan fejt meg az események folyama. Ga-ribaldinak mindenesetre nehéz feladat jutott. Harezo-l-ni a nők és papok ellen legterheesebb. Ők az erköl-csi állásuk vagy gyöngeségök vértjét használják szemben a durva golyókkal, és csodás lélekerővel

tudnak vértanuk lenni. Már pedig részünkről úgy gondolkozunk, hogy sokkal tűrhetőbb volna füleink-ben ezerek véghörgése, kiket fegyverrel kezökben, s azzal kezünkben tiportunk el, mint egyetlen vé-tanú utolsó fohászkodása, melyben ellene elkövetett teufelinkért kérné Istentől bocsánatot, vagy szeren-csétlen sorsáért átkozna.

Olaszországra nézve nagy veszedelem, [hogy olasz egységet csak a pápa világi hatalma kér-désének gyökere helyébe lehet beültetni; mert nagyon köves a föld e gyökerek körül, hamar bele törhet az ásó és a kapa, vagy pe-dig ama gyökerek körén kívül egy véletlen sirt nyit-hat az, hová jobb sorsra érdemes nemzetek hullhat-nak bele. — Megvalljuk, hogy mi, mint a jog és argumentumok emberei néha igen elszomorodunk a világ folyásán, hol sem a jogra, sem a józan okos-ságra hivatkozással eredményhez nem juthatni, hol jobbadán csak két ut van: a forradalom és a reac-tió útja; pedig a közép ut volna a legbiztosabb.

A kolozsvári nemzeti színháznál Széchenyi nevére alapítandó drámajutalomra, Kővár vidékéről Berkeszről az ottan jun. 10-kén tartott Széchenyi gyászünnepek alkalmávali gyűj-telékét törökfalvi Pap Zsigmond ur hozzánk beküldé. E gyűj-telék összege 107 forint és 10 darab arany. Az aranyok gróf Teleki Eduard ő mga adománya. Sajnáljuk, hogy a tisztelt adakozók névsorát nem kaptuk, s így közre nem adhatjuk. Algyógon ugyan e czélra gyűlt 50 forint kész-pénz. A bankjegybeli összeget a keblí pénzárba szolgáltattuk, a tíz aranyat kézen tartva annak idejében úgy adandjuk át az orsz. szính. választmányának. Eddig begyűlt egész összeg részt alárásban, résznél készpénzben 2207 frt 27 kr, — 10 darab arany.

III. Közlemény az erdélyi Muzeum-egylet pénz-tárába befizetett összegekről. I. Igazgató és alapító részvényesek. B) urbéri papirban. (Folytatás.) Dietrich Samuel 500 ft, Korbuly Gergely 500 ft, Korbuly Bog-dán 200 ft, Wagner Frigyes 100 ft, Folly Mihály 100 ft, Stein János 100 ft, Ákoncz János 100 ft, Szenkovics Márton 100 ft, Simó Ferencz 100 ft, Simó Lajos 100 ft, ifj. Pálfi Dé-nes 100 ft, Kovács Antal 100 ft, Fronius Imre 100 ft, Bo-dor Pál 1 darab 50 ftos oblig. felét 25 ft, Biasini Domo-kos 500 ft, Merza testvérek 100 ft, Ákoncz István 100 ft, Karvázy József 100 ft, Korbuly Simon 100 ft, Jármí Sándor 100 ft, Dózsa Dániel 100 ft, Tarsoly Sándor 100 ft, Szabó György 10 évi részvénybe 50 ft, gr. Bánffy Miklós 2000 ft, idős gr. Bethlen Gábor 500 ft, b. Bánffy Albert 2000 ft, fia Ádám nevére 1000 ft, fia György nevére 1000 ft, fia Albert nevére 1000 ft, Szőrcsei Gyerő 10 évi rész-vénybe 40 ft. (Folytatjuk.)

Közvetett adók. IV. A só a közvetett adók közt a legtekintélyesebb helyet foglalja el. 1846-ét és 1850-től 1859-ig véve az évenkénti bevételeket, egy évre közpézsá-mítás szerint 35 1/2 millió bevétel, szinte 9 millió kiadás és 26 1/2 millió tiszta haszon jö. E jövedelem közel 1/3-dát, 8 1/2 milliót a magyar tartományok adják. Erdély 1 1/2 millióval járul ehhez. Megjegyzendő azonban, hogy Erdély 1748-ban négy milliónál többet hozott volt e jövedelemhez. Az érték itt pengő pénzben értendő.

A fogyasztás és ezekre nézt a fennebb említett 11 év közpézsáma szerint évenként 6.7 millió mázsát tesz; ebből 49% kő-só, 34% fűtő s és 16% tengeri só.

Magyarhon termel 124.921 mázsza fűtő sőt

” ” 871.491 ” kő-sót

Összesen: 996.412 mázsát.

Erdély . . . 1.068.757 mázsza kő-sót

Együtt: 2.065.149 mázsza sőt évenként, a mi az összes termelésnek szinte harmadát teszi. A termelésben egyébiránt összesen 11 tartomány vesz részt. Az erdélyi bá-nyákból évenként mintegy 65.000 mázsza megy Szerbiába, 2 ft 30 krért p. pénzben és ezüstben fizetve; ezenkívül a galicziai bányák évenként mintegy 700.000 mázsát szolgál-tatnak 53 p. kral orosz Lengyelországnak.

A belföldi só-fogyasztásból a lakosság fejére körülbe-lől 15 1/2 font jut; ebbe azonban a marhák és iparos czé-lokra használt só is bele van számítva.

A vámok jövedelme hasonlólag egyikét képezi a je-lentékenyebb bevételeknek. A vámtarifára nézt hozott re-formok a forgalmat határozottan emelték, s ek okból a be-vétel is szaporiták. 1838-ban a nyers bevétel 19.1858-ban 26 millió volt. 1850 és 1859 közt a nyers bevétel 20 és 26 millió közt, a tiszta haszon 18 és 22 millió közt inga-dozott. Az évenkénti kiadás 2 1/2—3 millió volt.

A behozatali vámok legnagyobbja soha sem haladta meg a 26 milliót, a kiviteli vám a két milliót; az átviteli vám csak egyszer érte el az 100 ezeret.

Az 1850-ig fennállott magyarországi közbelső vám 2 1/2—3 1/2 milliót hozott be évenként.

KÜLÖNBFELEK.

— A „W. Z.” hirdetése szerint Ő Felsége által a sorozás 1861-re el van rendelve, a kötelezettek koréve 1840-en kezdődik. A sorozás a világhelyzet miatt 1861. előtt, sőt mielőbb megtörténik.

— Gróf Mikó Imre önmaga ma (szept. 2.) Ádám fiával s fia nevelője Fazakas Józseffel Pestre utazott; a gróf — a mint említettük még — az Akadémia e hónap közgyűlései valamelyikében gróf Kemény József felett emlékeztetést fog tartani, fia pedig nevelőjével onnan tovább utazik tanulását a heidelbergi egyetemen bevégezni. Azt hiszik a közértelemnek adunk kifejezést akkor, midőn kívánjuk, hogy az Isten apa és fia útját tegye szerencsés és céljaira néve adja a siker áldását!

— A „D.-tű” írja: „Mult héten Károlyfehérvárról 90 hordóban, 318 mázsa ezüst pénz érkezett ide, melynek értéke egy millió forintba ment, és a temesvári vasuton Bécsbe szállították.”

— A mint a „Sieb. Bote” írja: a kolozsvári színtársaság Szebenben kellő sikerrel működik. A „Székelt katonában” dícséri e lap Komáromit és Follinuszt. Adták „Luciát” és a „Sevillai borbélyt”, ebben a fő szerepeket Szerdahelyi Nelli adta, de a közönség hidegen maradt, ellenben Pauli, Follinus, Marcell és Ormai jól hatottak. A Troubadour dalmában a Sieb. B. nagyon dícséri Pajor Ninát erőteljes és zengetes alhangjaért s jeles játékaért. „Pajor kisasszonynál jobb Asucenát nem hallottunk itt sem magyar, sem német társaságtól” írja a lap. Zajos taps s többszöri kiválasztás részesült a dalmatizáló. A mint magány levélből értesülünk 29-er hívatott ki. A társaság jól van fogadva a szász fővárosban, a színház látogatott. A társaság összesen 48 tagból áll, s az újonnan szerződött tagok közt van Kaiser Ernő, Egedi Mari, Pajor Nina és Németi Irma (vandvillistán). A drámai személyzet is ahoz képest, hogy Follinus véletlenül vette át a színgazgatást, s a kellő erőkről annak idejében nem rendelkezhetett, türelemmel van kiállítva, s az utóbbiaknál nem lesz gyengébb, habár sajnáljuk, hogy Jánosinát s Paulayt nem látjuk a drámanál, s Fridrichné az operánál, helyettük azonban új erők vannak szerződöttve. Vendégeikül ígértek ekkor Hollosi Cornelia, Prielle C., Szilgietei leányai, és Szerdahelyi Kálmán. Itteni előadásait Jókai „Szegedvári vértanúk” című drámájával kezdik meg. A színház világítását Popini Nándor vállalta el.

— Kolozsvárt, az ev. reform. főtanoda betűivel MDCCCLX-ban nyomtatva megjelent: „Gróf Széchenyi István emléke Tordán, május 10-kén 1860-ban.” E füzet tartalmazza I. könyörgés gr. Széchenyi István tiszteletére, mondotta Albert János ó-tordai unitárius pap. II. Könyörgés ugyanannak emlékére szentelve az ó-tordai templomban, mondotta Basa Mihály n.-enyedi egyházmegyei ev. ref. esperes. III. Emlébeszéd ugyanafélt Miklós Miklós, ó-tordai ev. ref. pap és egyházmegyei jegyzőtől.

— Temesvárról f. hó 27-ről írják a „P. Ld.”-nak: Tegnap este hatóságilag befogattak s az esti vaspályavonattal Josephstadtba elvitették: Pesty Frigyes, a „Delejtű” szerkesztője s a keresk. s iparkamara titkára; Hazay Vilmos, nyomdatulajdonos, Kirch mérnök; Tury Samu és Stöckinger Mór ügyvédek; s Murányi Ignác földbírtokos. Egy magán levél szerint pedig: Baján: Latinovics Vincze földbírtokos; Koczik Pál ügyvéd; Zomborban: Aszt ügyvéd, Beeskereken: Feigl ügyvéd szintén befogattak s elvittették.

— A „P. N.” Marosszigeti levelezője írja: „Alig telt el néhány hete annak, hogy lapok után közzétettett megnyílt román és rutén ajku népeknek azon akaratát és fülterjesztését, miszerint egyesült óhajátuk, hogy községi ügyeik vitelénél a magyar nyelv használatát engedessék meg nekik, mert e megyében, hol annyi nemzetiségnek van összefonódott érdeke s mindenkinek irodalma s okmányai magyarok, mást célozva választani nem is lehetett. E tett nem tetszett a szamosújvári püspökségnek, s közelebb onnan 1840. szám alatt rendelet érkezett az itteni román ajku lelkészekhez, mely az aláírt lelkészek tettét nemzetiségi és egyházellenes bűnnek keresztelte, és nem csak meghagyja e tettük visszahívását s annak szövegből kihirdetését, hanem a püspök egyik kanonokját is leküldte e revocatio eszközzésére s ellenkező szellemű föltételre.

— A „Wanderer”-ben olvassuk: „Hogy Maager ur, a fenálló rendszer elleni oly heves harc után, a birodalmi tanácsban a minoritáshoz csatlakozva, specius szász jogtérre lépett és a Magyarországot, s Erdély szász része közti 1848-diki forradalomra hivatkozott, legalább is megfontolatlant tett volt. Részünkről nem hihetjük, nem is akarjuk hinni, hogy erdélyi szász testvéreink így éreznek és gondolkodnak és félreismernék, miszerint jogaik és szabadságaik, mint a magyar koronájog kifolyása vagy avel együtt a historiai emlékezetek akuriamában fognak maradni, vagy avel csak avel egy y t fognak érvényre és tekintélyre vergődni.”

— Údvarhelyi érdemes levelezőnknek egy kissé késett leveléből értesülünk, hogy aug. 6-kán, midőn Reményi az ottani lelkes polgárságtól nagy szíveséggel lön fogadva, a hangverseny után a nemzeti kávéházban adott lakoma alkalmával, — mely a hírhedt székyi eddelrel a harsoska puliszkával kezdődött, a vendéglőnek a Reményi üléssel átellenes falán következő chronosticon volt olvasható.

HaLLánk s áthbVLÉD keLlünk honf ReMényink,
S a szép bér hALLánk AtLLa s arLáltL.

Ugyan e levélből olvassuk, hogy az ottani ref. leány-növelde pénztökejét következő nemes adakozók gyarapíták: Fekete Sámuel 200 frt ur. p., Somogyi István 120 frt, Kénesi György 25 frt. S így egy év óta alapult intézet alap-tökeje már 5,600 forintba nőtt. Eltétjük a lelkes alapítók.

— A „Bukaresti Magyar Közlöny”-ben olvassuk: A hadügyminiszter költségvetése jövőn tárgyalás alá, Bratianu J. ismét kikelt az idegen tisztviselők ellen, s most Karacioni (tulajdonképp: Karácsonyi, erdélyi tősgyökeres magyar) a sóbányák elnöke ellen tett áradózi kifogásokat; azonban G. H. k. D. hercege erősen megczáfola, megjegyezvén, hogy Br. minden idegenben, s különösen magyarban, ha az va-

Az áruforgalmat illetőleg, a mely itt leginkább jó tekintetbe, a hivatalos kimutatás szerint a vámjegyzék reformja annyira kedvezőleg hatott, hogy például a nem nemes érczék, az ebből készült áruk, és a szövetek értéke a reform előtt a behozatalnál 4 millió, a kivittelnél 27 1/2 millió volt, a reform után pedig az első 31, a második 46 millióra emelkedett.

Mintán az indirect adókat egyenként elősoroltuk, vessünk egy futó pillantást még egyszer az egészre, még pedig az 1859-k évet elhagyva, mint a mely a harez eseményeitől zavarva, normalisnak nem tekinthető. E helyett nézzük 1858-ban az eredményeket. E szerint volt a nyers bevétel a bélyegdíjakból 10.9 millió ft, esett egy főre 0.29 ujft. a taxák és illetékek 21.1 „ „ „ 0.56 „ lotterióból 19.4 „ „ „ 0.52 „ az utaz. hídamból 2.8 „ „ „ 0.08 „ a fogyasztási adóból 43.0 „ „ „ 1.14 „ a sóból 40.6 „ „ „ 0.85 „ a dohányból 51.5 „ „ „ 0.77 „ a vámokból 22.2 „ „ „ 0.59 „

összesen: 212.5 „ esett 1 főre 4f80 ujft.

Érdekes adat a finazs-viszonyokhoz a pénzügyi hivatalnokok létszáma. 1859-ben e létszám 4766 hivatalnokból és 338 szolgából állt. Fizetésük 4.7 milliót tett. Erdélyben 286 hivatalnok és 12 szolga volt alkalmazva.

A pénzügyország 20,517 főből állt; ebből Erdélyben 1,343. Fizetésük összesen 7.3 millióra ment.

Gámán Zs.

Gr. Széchenyi Antal beszéde a bécsi birodalmi tanács zárulásaiban (szeptember 22-én.) Midőn magamnak szabadságot veszek a majoritás indítványának indokait részletesebben kifejteti, előlegesen is igénybe veszem a magas birodalmi tanács ellenzését, ha részletezésem hosszabb időt igényelne; a tárgy fontossága s feladatának nagysága szolgáljanak mentességem. Midőn a bizottmány a helyzet komolyságától áthatva, vezettette azon meggyőződés által, hogy a megerősített birodalmi tanács egybehívásához sok remények kötvék, s a legnagyobb megnyitó beszéd szavaitól munkája kezdetén azon elvi határozatot hozta, hogy az államkötségvetésnek nem csupán számkok szerinti vizsgálatára szorítkozik, hanem azon magasabb fontosságú momentumokat is szem előtt tartandja, melyektől oly nagy mértékben függ a monarchia anyagi és erkölcsi jóléte, nem kerülhet el figyelmét azon messze kiterjedt elégtelenség, mely az osztrák monarchia tartományaiban félreismerhetetlen, s mely táplálékát az európai közszellem általános nyugtalan irányában találja. Bármily sok is a hiba, mely az egyes igazgatási ágak vizsgálatánál kintt, a bizottmány mégis önkénytelen azon meggyőződésre jutott, hogy, ha a kormány minden rendszabálya, a félreismerhetlen jó akarat dacára is, éppen az ellenkező eredményt hozza létre, mint melyet általa elérni akartak, elégtelenséget és lehangoltságot idéz elő akkor, midőn vele megnyugtató és elégedést akartak eredményezni, szükségképpen tévednek kell lenni a kormányrendszer irányának, melynek káros befolyása a kormányzat minden ágára kihat. A bizottmány szívesen megengedi, hogy oly erőszakos zivatarok után, mint a minőt a mult évtized utolsó éveiben elrobogni láttunk, e tévedés könnyen kimagarázható; megfogható, hogy a gyógyszer csak azon időszak külsősegeinek ellentétében keresetk: de ha azon tévedés, még a dictatorság azon neme alatt is kárhozatos volt, mely ezen rázkódások visszahatása miatt nélkülözhetlenné vált, annál végzetesebb kell hogy legyen, ha most ragaszkodnánk hozzá, midőn új intézmények és viszonyok megalapításáról van szó. Az osztrák monarchia azonban nem hasonló politikai és nemzetiségi alkotórészekből álló ország: különböző orszákok, népek és nemzetiségeket foglal magában, melyek különböző mértékben érzik és ragaszkodnak sajátágaik és történeti egyéniségükhöz. Az osztrák monarchia ezen sajátosságok jelleme sok nehézségnek és hátránynak oka, de más részről előnye sem csekélyek: de nagyon veszélyes önmítás lenne azt hinni, hogy az elmosódott vagy megszünt, ha ignorálják s államjogi nyilatkozatát elfojtják. Azon elemek, melyeken e jellem alapszik, melyekből kifejlődik, folytonosan élnek és hatnak, de tévútra jutván, emészto méréggé válnak, ha töltük az elismerést megtagadják, mely törvényes és szabályos működésüknek első kelléke. Ennél fogva a bizottmány úgy van meggyőződve, hogy az egyes országok historico politikai egyéniségének elismerését kell a birodalom újja szervezése alapszámjéul felállítani. Azt kérdik, mit jelent, ha az országok történeti politikai egyéniségének elismerését kell a birodalom újja szervezése alapszámjéul felállítani? Azt kérdik, mit jelent az országok történeti politikai egyéniségének fogalma? Azt felelem reá, hogy e fogalom, a monarchia különböző részei egész, nemzeti, politikai és történeti tevékenységének kinyomata és összessége, épp azon fogalom ez, melynek folytán egy magyar királyság, és nem csupán egy dunai, tiszai vagy kárpáti terület létezik, valmint nem csupán troppai vagy „watzmani” kerület, hanem Szlezia és Salzburg tartomány. Nem lehet tagadni, hogy a történeti politikai egyéniség elismerése, névszerint Magyarországot illetőleg, nagy fontosságu: haszonlatlan törekvés volna, hallgatással mellőzni egy kérdést, mely jelenleg mindenki gondolatát foglalkodtatja, és minden ajkon lebeg. A magas birodalmi tanács minden tagja ismételve kijelenté, hogy nem tekinthet magát az illető tartomány képviselőjének, s csak saját egyéni meggyőződését fejezi ki; de kettős kötelessége ez a Magyarországból meghívott tanácsosoknak, mert Magyar- és a többi országok közti viszony különbsége folytán egyfelől, a Magyarországból uralkodó értelem és jogintézetek azonossága miatt másfelől, — a közvélemény szívesen azon következtetést vonja nyilatkozatainkból: Magyarország ezt vagy azt teszi. Uraim, mi nem szólhatunk az ország nevében; mi annak nevében nem fogadhatunk el, és nem utasíthatunk vissza semmit: mi, mint a többiek mind, csak legjobb öntudatunk és képességünkhez mért nézetünket nyilváníttuk, azon jó reményben, hogy az hazánkfiak

többségének meggyőződésével összhangzatban van. Nyíltan kimondom, hogy én az osztrák monarchia hatalmát és erejét Magyarországból boldogságának lényeges feltételéül ismerem el: hogy hazám legszembetűnőbb jait, nemzetiségét, politikai existenciáját, anyagi és szellemi kifejlődésének folytonos előhaladását, egyedül az osztrák monarchiával kapcsolatban, s annak nagyhatalmi állásában látom biztosítva; oly meggyőződés, melyben engem semmi átvonuló időszak meg nem ingathat, mert mik az évtizedek népek életében a politikai szükségesség és historiai kifejlődés eredményeivel szemben; de mindenkor öröme és büszkesége volt politikai életemnek, hogy Ausztriához ragaszkodásomat hazámhoz hűségem árán megvásárolni nem kényszerültem: hogy ez érzélem és meggyőződés kölcsönösen nem semmisítik meg egymást, sőt inkább egymást kiegészítik és erősítik: hagyjuk itt is a jövőt gondoskodni arról, hogy egymással összefonódott ellentétbe ne jöjjenek, hogy az Ausztriához ragaszkodás Magyarország szeretetével megférjen, s hogy az új hűség és hazafiság érzetét, ne a legközelebb eső kötelességek és érzelmei megrosszabbításán akarják megalapítani. En tisztelek minden meggyőződést, tehát azon kevesekét is (Magyarországból természetesen majdnem senki sincs ilyen), kik hazájuk államrendjét elszakadnak, s nem kevesebb odaadással szolgálnak új államképezetnek, de az ily hazafiság se megfogja se osztani nem tudom, mert előttem haszonlatannak látszik hasonló érzeményeket felbresztini és erőszíni akarai, ha a haza iránti hűség és ragaszkodás földet, melyben azok legszilárdabban vehetnek gyökeret, megrázzák alattuk. A történeti politikai egyéniség említése ellen azon kifogás tételét, hogy annak érzete a monarchiának nem minden részében egyenlő, s hogy felni lehet, hogy annak érvényre emelkedése eltiltónitéseket von maga után, még ott is, hol a nézetek és érdekek közöttössé fejlődtek ki. Ezen érteit azonban a monarchia egyes tartományaira nem erőszakolando fel egyenlően, elismerése csak eszköz legyen, hogy a valóban létező szükségnek különböző mértékben megfeleltessék. Még azon aggodalmat is hallottuk, hogy az ausztriai monarchiában néhány oly tartomány is van, melyeknek történeti politikai egyénisége, emlékeztetikben, az osztrák monarchiával egybecsatoltatás s abba belépésük idején tulesik. A bizottmány mindezek dacára annál kevésbé engedhetette magát általános felfogásában zavartatni, mert megvolt győződve, hogy ezen egyéniségnek a monarchia újja szervezésének alapszámjéul elismerése mindenek előtt éppen ezen monarchiának minden utógondolat nélküli elismerését föltételezi. Ezen elismerés alapján azonban azon tartományok is még szorosabban fognak ragaszkodni a monarchiához, ha nem lesznek kényszerítve, hogy érzelmeik kielégítését egyedül a mult emlékeiben keressék. Bármily fontos is mindezek mellett a bizottmány által elfogadott elv, a történeti politikai egyéniség fogalma még sem foglalja magában a monarchia egyes tartományai nyilvános életének minden tényezőjét. Az egyes tartományokban ép úgy, mint a monarchiában többféle nemzetiségek vannak. A bizottmány nem ismerte félre azon kérdés fontosságát, mely jogosultságuk és kifejlődésük kötvé van. Határozottan természetsszerű kifejlődésük és elősegítésük mellett nyilatkozott, de egyszersmind arra is utalt, hogy ez, az egyes tartományokban, s ne a tartományok érdekeinek tekintetbe nem vételével történjék. A külön nemzetiségeket a historiai országgfogalom mellőzésével érvényre emelni akarai, igen veszélyes kísérlet lenne. Az ezen módon alkalmazott elv nem fogna megállapodni a monarchia e vagy ama részének határán, hanem átlépne azt, míg végre magát az általános köteleket is szétszaggatná. Az új időnek gyakran ismételt állítása, hogy a történeti határok tiszteletben tartása, éppen úgy mint a nemzetközi szerződések, ellentétben van a polgárisulás kívánalmával. Pedig éppen e tisztelet egyik legdrágább, becsesebb eredménye a valódi polgárisulásnak, mert kinyomata az uralkodásnak, a népek életének területén; — ez mellőzni annyit tesz, mint a tartományokat egyesek nagyravágásának, vagy tömegek szenvedélyeinek martalékká dobní. Oly időben, midőn minden megvan ingatva, hol a nemzetközi fogalmakat, egészen a nemzetközi jogok megtagadásáig, felforgatták, kétszeresen szükséges arra utalni. Az osztrák monarchia, ön belsejében nem alkalmazhat oly fogalmakat, melyek alkalmazásának külfelé, oly határozottan ellenszegül.

A nemzetiségek kérdése sok nehézséggel jár, különösen pedig ott, hol nincsenek ethnographailag elkülönözve egymástól, hanem rétegenként egymás föltt fekszenek. Megoldásának különböző módjai vannak. A megszilárdult historiai elismert nemzetiség azon szerencsés összetalálkozásától kezdve, mely Horvátországban létezett, azon sajátos szervezettel, hogy mint Erdélyben, három nemzetiség tökéletes egyenjogúságot élvezett, s csak a negyedik egyenjogúsága marad kívánatos, különféle árnyalatok találhatók, találatnak, s pedig annál könnyebben, mennél inkább fogják fel a nemzetiség eszméjét a méltányosság és jogosság, s nem pedig a gyűlölet és izgatás szempontjából.

A bizottmány a tartományi egyéniség eszméjét összeköti a monarchiával szoros egybefüggés szükségességével. Ez egybefüggést a bizottmány, — mint sokan akarják — nem tartja esetleges eredménynek. Az osztrák monarchia egy nagy politikai szükségesség kinyomata. Fennállott már, mielőtt e nevet adták volna neki. Valahányszor az egyes tartományokban, valamely hatalmas egyéniség, egy erős dnyasztia érvényre jutott, mindannyiszor megújult a vágy a jelenlegi osztrák monarchia természetére. A magas uralkodó ház jogai közé tartozott ez eszmét állandósítani. Az osztrák monarchia tartományai nyugot és kelet-európa vegyes határait képezik; ebben fekszik közös politikai jellemük, eltekintve azon államjogi viszonyoktól, melyek ezt kifejezik. Minden kísérlet, mely arra van irányozva, hogy a monarchiát különböző elemeinek nevében szétbontsa, visszahat az egyes tartományokra, s az összes államkapocs szétbontása egyenlő volna a polgárháborúval, s az egyes tartományok feloszlásával. (Vége következik.)

lamihez jutni akar, politikai küldöttest lát; hogy Karácsony-nak érdemei a dunai fejedelemségekben elvitatlanok, ki hogy a magasabb bányamivelésre szakértőket nem nevelt, onnan van, mert erre sem időt, sem alkalmat, se pénzt nem adott neki a kormány. Elég szép tőle, hogy a rabokból haszonvéthető munkásokat képezett.

— Nápolyban következő adoma forog a nép ajkán: Garibaldi minap néhány nőt és hölgyet fogadott el, kik őt néhány, a nápolyi király alatt száműzött család nevében üdvözlék. Azt meg nem engedte, hogy kezét megcsókolják, mert azt még Palermóban tilták; hanem azt nem tudta eltiltani, hogy arczát meg ne csókolják.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról szeptember havában 1860.

Bevételek:

Pénztármaradék a múlt óról	439 ft 58 kr.
17 új tag 29 részvény után 5 ft 25 kr	152 „ 25 „
Havi, rendes és rendkívüli betételek	2,084 „ 68 „
Könyvdíjakban	17 „ — „
Kamat és provisio	534 „ 31 „
Bélyegdíjakban	17 „ 2 „
127 tag által visszafizetett kölcsön	18,752 „ — „
A bevételek összege	21,996 „ 84 „

Kiadások:

152 tagnak kölcsön	21,597 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	54 „ 73 „
Bélyegdíj	22 „ 50 „
Irodai kellékek	2 „ 71 „
Betett visszafizetés	261 „ 71 „
„ utáni kamat	9 „ 1 „
A kiadások összege	21,947 „ 66 „

Pénztármaradék 49 „ 18 „
Kolozsvárt, szeptember hó 30. 1860.
Tauferecz Geltech János Wagner Frigyes
igazgató. könyvvezető. pénztárnok.

— A Magyar Tudom. Akademia, ez idei nagygyűlést okt. 7. 8. és 9-kén tartja; az igazgatóság okt. 11-ikén ül össze; két közlése, melyek egyike kirekesztőleg Széchenyi István emlékezete ünneplésének lesz szánva, okt. 12. és 13-dikán tartatik. A rendes tagokra nézve a megjelenés napja okt. 5-ke, 6-ikán levén az osztályok tanácskozásai némely a nagygyűlés által eldöntendő tárgyakra nézve. Kelt Pesten, szept. 27. 1860. Elnöki megbízásból Toldy Ferencz, titkok.

POLITIKAI HIREK.

— Turin, szept. 25. Ma az „Opinione“ közli Antonelli bíbornok tiltakozásának szövegét, a piemontiakkal az egyházi államba bevonulása ellen: Ő szentségétől Piemont fegyvererővel elvéve az egyházat s a Róma uradalmait; noha Napoleon császár megígérte, hogy a Piemonttali viszonyokat félbeszakasztandja, ha ez utóbbi a pápai csapatokat megtámadná s hogy az invasióknak ellenszegülend. Ő tiltakozik ezen, minden isteni s emberi jogot, s a hierarchia függetlenségét megsemmisítő tények ellen, s reméli, hogy a barátságos uralkodók, kiknek a trónok fönttartása kötelességükben áll, gátat vetendek a bitorklasi szellemnek, mely minden törvényt lábbal toposva, saját seregei által más államokba beviszi a rendetlenséget, hogy így magát a törvényes souverainitason elkövetett rablással gazdagítsa. Szintugy reméli a pápa, hogy oly sok millió katolikus kiáltása, kik saját lelki atyjokat ily szorult helyzetben látják, meg fog hallgattatni.

— Ama nagy viszálykodás az olasz félsziget ügyeit intéző férfiak között, mi sokakban már aggodalmat kezdett ébresztetni, nem egyébként látszik politikai fogásnál, minek célja — mint most határozottan állítják — nem más vala: mint arra birni Ausztriát, hogy e viszálykodást kedvező ürügynek tekintse, eddigi védelmi állásából való kilépésre. „Talan nem fog általános hitelre találni — írja a „Bank und Handelsztg.“ — de mégis teljesen alapos, hogy Franciaország a legújabb időben mindenféle nem egyenes utakon azon törekedett, hogy Ausztriát a Piemont elleni föllépésre bátorítsa. Párisban annyira mentek, miszerint kijelentették Bécsben, hogy Ausztriára hagyják annak megítélését, hogy minő diplomatiai vagy katonai lépéseket vél tenni, birtok-állapotának védsére, miután Franciaország olaszországi érdekei világosabban ki vannak jelölve, mintsem ezek miatt ok lehetne az aggodalomra. Ugyáltszik, hogy ezen nagy előzékenység szegett útott a bécsi kormány fejébe s elhatározására éppen ellenkező befolyást gyakorolt, mint a melyet el akartak érni. Bécsben — mint a „B. u. H. Ztg.“ végzi — a varsói találkozásig legalább, minden compromittáló lépéstől óvakodni akarnak.“ A „B. u. H. Ztg.“ idézett tudósítása éppen nem látszik alaptalannak miután az általa leleplezett törekvésekhez hasonló működések jeleivel más oldalról is találkozunk, az olasz-francia diplomatiának célja levén, Ausztriát ismét a „támadó“ szerepre birni, mint tavaly, s így ujlag compromittálni, a conservatív érdekeket képviselő hatalmak előtt. De ezen meszterkedés eddig nem sikerült, s az olaszok maguk lesznek kénytelenek elvállalni azon szerepet, melyet III. Napoleon császár Ausztria által szeretett volna játszani. Minthogy

pedig ezen szerepre nem tartja őket elég erőseknek, maga is készségeket tesz, hogy szükség esetében kisegítse őket a bajból. Irják, hogy még azon esetben is, ha Victor Emanuel 150,000 s Garibaldi hasoldéképen 150,000 emberrel, összesen 300,000 emberrel tudnának a küzdőmokon Velenczeért, — az adriai tenger vasszekevénybe zárt gyöngyének kicsikarásaért megjelenni, Lombardiában oly állást foglaland, mely az olaszokat képessé teszi minden diversiora. 200,000 francia folyvást készen fog állni az Olaszországba nyomulásra.

— A „D. All. Ztg.“ párisi levelezője írja: Garibaldinak igaza volt, hogy nem engedte meg Szciziliának bekebelezkedni, mielőtt Nápolyt kiragadná a Buurbonok kezeiből; igaza volt, hogy megtámadta Nápoly bekebelezését, mielőtt kiszabadították volna a Határgrófságok s Umbria a szent székek uralma alól. De ha a nápolyi Bourbon trónja egészen fel van forgatva, s a római tartományok Piemont birtokában vannak, akkor Garibaldi helytelenül cselekednék, ha még tovább halasztaná a két sziciliái királyság bekebelezését; mert lehetetlen a harczt Ausztria ellen a legparányibb sikerre való kilátással folytatni azon maroknyi önkénytesekkel; egész Olaszországnak kell azt Piemonttal élni, vivnia. Még egyre reméljük, hogy Garibaldi át fogja látni tévedését, s más gondoland, hanem a Franciaország elleni hadüzenete által okozott kárt aligha lehetend egészen helyrehozni. Itt a dictator részéről Róma ellen intézendő merész vállalat ellen tesznek előkészületeket, s ugy hallani, hogy Goyon tkhoz oly parancs küldetett, miszerint támadás esetében necsak azt verje vissza teljes erejéből, hanem azonnal lépjen fel támadólag a megtámadó ellen.

— Az olasz hírlapok Nápolyból 19-iki s Palermoból 18-iki tudósításokat közölnek. Nápolyban a fönnnebbi napon ágyudörgés hirdeté, hogy szent Januárius tudva lővő csudatetele megtörtént, mint a hír mondja, a vér hamarabb kezdett csorogni mint rendesen szokott. — Wachenhusen Nápolyból ezt írja: Az egész királyi palotát kiüríté az udvar az utolsó székig; azon pénzületeknél fogva, melyeket az udvar Rotschilddel még az utolsó napokban csinált, kénytelen volt a nevezett bankár is elutazni, mint-hogy a királylyal csinált ütlethen még 3 milliót nyert. Még a kir. hgek is előre kifizetették maguknak évdiukat! A király még azért olyan ember, ki 100 millióval bir.

Milanó, szept. 17. A „Perseveranza“ Turinből 26-ról jelenti: Azon hírek, hogy a pápa Rómát elhagyja, naponkint nagyobb valószínűséget nyernek. — A nápolyi miniszterium megalakulásától itt semmi jót sem várnak, mivel az Mazzini befolyása alatt történik.

— A „Journ. des Débats“ nápolyi levelezője szept. 17-ről így ír: „Azt már megirtam, hogy Capua nápolyi részen ostromzár alatt van; ez most már a Gaeta felőli részen is megtörtént. A garibaldisták Cajazzo mellett átkeltek a Volturnon, s bekerítették az erősséget. A királyiak visszavontak előőrseiket Cajazzoba, s a hidakat is lerombolák. A garibaldisták, kik a Nápoly felőli oldalon rövidet húztak, a másik oldalon szétverték a királyiakat, San Germano mellett. Azt mondják, hogy Capuanak csak öt napra való elesége van. A kenyér már most is oly drága, hogy másfél fontot 3 carlinin (1 ft 40 cent.) adnak; a katonák kirabolták a magánházakat, hogy pénzre tessenek szert, s a tiszteknek nem biztos életük, s ha az erőd nem vétetik be ostrommal minél előbb, kénytelen lesz kapitulálni.

— Az olasz mozgalom titkos tényezőinek egymáshoz viszonyáról a „H. B. H.“ berlini levelezője nagyon érdekes leleplezéseket közöl, annak erősítése mellett, hogy a legjobb forrásból meríté azokat. A „legjobb forrásokra“ — ra nézve a „Wand.“ megjegyzi, hogy azok hitelességét természetesen ő nem ítélt meg, de annyit mondhat, hogy az alább következő leleplezések annyiban se nem ujak, se nem meglepők, a mennyiben már minden hírlapban fel vannak gyantásokkép állítva. — A leleplezések ezek volnának:

Napoleon császár mult évben 20 milliót szavaztatott meg magának a törvényhozótest által egy 6 hónapig tartó táborozás szükségének fedezésére. Ezen pénz mostanig Garibaldi rendelkezésére állott. Ebből csinálta Garibaldi azon arany golyókat, melyeknek II. Ferencz szabadelvű tanácsosai s 120,000 főnyi hadserege megadták magukat. — Garibaldi a sziciliái s a száraz expedícióhoz Victor Emanuel és Napoleon császár teljes megegyezésével fogott. — II. Ferencz király balsorsa az nap lón megpecsételve, a melyen Garibaldi titkos ügynökeiből alkotott magának miniszteriumot. — Azonban a merész pártfőnök most eltért Napoleon tervétől, s ez okozá, hogy Szárdinia az egyházi államban beavatkozott. Napoleon terve szerint Garibaldinak s a szárdoknak Velenczét kell vala megtámadniok, s ugyanakkor a forradalmat szervezni Magyarországon? Megveretetésük esetében Franciaországnak kell vala mellettük föllépnie.

Hanem Garibaldi ügynökei az egyházi államban késztettek fölkelő mozgalmakat, melyek most a római fran-

cia megszállást fenyegetik. Ez okból Victor Emanuelnek ugy kelle szerepét játszania, hogy Garibaldit megakarja előzni. Attól nem lehet tartani, hogy Garibaldi és a „ré galantuomo“ között sokáig fogna a surlódás tartani. Napoleon császár pedig elég okos nyugodtan elhallgatni azon hivatalos invectívákat, melyeket Garibaldi eddig ellene szórt; mert bizonyosnak tartja, hogy Olaszországnak olyan védhatalom keletkezik, a mely 150,000 ember fog neki további hadjárataihoz szolgáltatni. A Napoleon s titkos barátai között történendő hivatalos kibékülés percében Genua és Szárdinia felfognának áldoztatni. Lehet hogy megkísértendik Oroszországnak is betönni a száját Elbával. Habár ellenmondásban lennének is közleményeim — mond végül levelező — az olaszországi mozgalomról napirenden levő képeletekkel, azoknak oly tények és okmányok szolgálnak alapul, melyeket még visszatartanak a nyilvánosságtól Európa intézői.

Trieszt, szept. 26. A hajóhad zöme Polában van összegyűlve. A „Novara“ is fölszereltetett.

— Páris, szept. 23. Az ausztriai körlevél, mely az egyházi államban véghez ment legutóbbi eseményeket tárgyalja, megérkezett Párisba, tartalmát azonban titokban tartják, állítólag a császár távolléte miatt. Ha a porosz „Kreuz. Ztg.“ jól van értesítve, az ausztriai miniszter-elnök arra fekteti a súlyt, hogy Ausztria Piemont eljárásával szemben megszünt a benemavatkkozás elvét érvényesnek tekinteni, hogy tehát ő nem ezen elv tekintetéből tartóztatja magát vissza az egyházi államokban való intervenciótól. „A körlevél — teszi hozzá a keresztes ujság — nem tiltakozás Piemontnak a népjogot lábbal taposó politikája ellen, hanem előterjesztése a helyzetnek; s kijelentése annak, hogy Ausztria fönttartja magának, saját belátása szerint cselekedni.“ — A párisi felhivatalos lapok is mind kiemelik, hogy Ausztria nem protestált; mindemellett a szept. 22-diki börszen azon koholt tudósítást terjesztette el valaki, hogy az osztrák katonák a Min-ciót átlépték. A tettest nyomozzák.

— A párisi kormány tudatá a bécsi kabinettel, hogy tekintve a fönnforgó igazalmas helyzetet Olaszországban, czélszerűnek tartá savoyai birtokában egy 30,000 emberből álló táborat összpontosítani, hogy szükség esetében rögtön s érvénnyel intézkedhessék országa érdekében.

Páris, szept. 25. Kossuth Turinből Londonba megy. — Nigra lovag, párisi szék követ, holnapra bucsu-látogatást kért. — Hírszerint Montebello herceget a sz. pétervári francia követet, szabadságolás mellett ide várják. — Azt mondják, erőfeszítések történnek Angolországot a varsói találkozásban való részvételre bírandók.

— A „Patrie“-nak írják Konstantinápolyból: „Tahiri Bahri“ török gőzös 16-án Galaczba indul, hogy ott vegye föl Kuz a fejedelmet, ki számára előre készítik az Emirghán palotát. Kuz a fejedelem megnyerte a szultántól az investitúrát mint Moldva és Oláhország egyesült fejedelemségek uralkodó fejedelme. Ez eljárás, mond a „Patrie“, melyet Franciaország befolyásának lehet köszönni, nagyon jó hatást tett. Franciaország oly bölcs és előrelátó politikájának törvényes eszközökkel való egyik valóslását látni ebben, mely politikához a többi hatalmak is becsülettel csatlakoztak.

Belgrád, szept. 27. A porta kormányzója s a consuli testület Obrenovich Mihály fejedelemnek szerencsét kívántak kormányra lépéséhez. Ő Szerbia örökös fejedelmévé kiáltja ki magát, az isteni akarat, a népóhajtás, s a hatti-szeriffek erejénél fogva. A porta berátja Konstantinápolyban tüstént ki fog kéretni s a nemzeti gyűlés a meghatározott időben egybehivtatni. Az ország szomorú szervezete, s a zilált állapotok nehéz földadatot készítenek. Politikai amnestia adatott; egyedül a törvény fog — kellőleg kijavítva — kormányozni. A hivatalnokok egyelőre szolgálatban maradnak; későbbi változtatások fönttartásával, a képesség szerint. Itt tökéletes nyugalom uralkodik. A Topsiderben elhunyt Milos fejedelem temetése szept. 29-kén Belgrádban leendő.

Ujabbak. — Páris, szept. 29. A „Constitutionnel“ egy új francia csapatostálynak Rómába küldetéséről így nyilatkozik: Remélhető, hogy Franciaország megartatása megerősítend az üdvös visszahatást a rendetlenség mindent elsodró szelleme ellen.

— Turin, szept. 29. Ancona ma reggel földalta magát, Lamoriciére s az egész helyőrség hadifogolylyá lón.

— A legújabb hírek kedvezőbben hangzanak a Victor Emanuel és Garibaldi közti kiengesztelődésre nézve.

— Milano, szept. 28. A „Perseveranza“ jelenti: Napoleon a bucsu fogadáson Nigra szárd követet Olaszország iránti jóérzelmeiről biztosítá, az anarchia ellen azonban hajthatatlannak nyilvánítá magát.

— London, szept. 25. Mint a Renter-irodának jelentik: Garibaldi megtámadást intézett Capuára, hogy egy más, a Voltornónál fekvő pont felé tett mozdulatot álcázzon. Vesztese 200 ember. A királyiakkal Cajazzo elleni támadása vissza lön verve. Garibaldi a Voltorno mellett egy magaslaton özpontosítja hadseregét. Türr tábornok ott vele egyesülendvén, azonnal fognak a támadáshoz.

— Bécs, szept. 29. Császár Ő Felsége ma az összes birodal. tanácsot fogadja. Megköszöné tagjainak hűségese tevékenységét. Ő Felsége fontoló- ra veendő véleményeket, s mielőbb nyilvánítandja határozatát. Ő Felsége egész bizalommal megvár- ja, hogy a birodalmi tanácsosok, azon rendeleteket, melyeket a császári elhatározás kihirdetend, kész- séggel fogják előmozdítani.

— Milano, szept. 28. A „Perseveranza“-nak jelentik, hogy Napoleon császár búcsukihallgatá- son fogadva Nigrát, kinyilatkoztatta, hogy Olasz- ország iránt jó indulattal viseltetik, de a fejtelenség ellenében hajthatatlan.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE szeptember 29-én.

Állam-adósság.	pénzben	áruban	Auszt. államvaspálya	pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	74.—	74.20	254.—	255.—
5%-os metalliques	100 frt.	62.50	63.—	177.—	177.50
Földterhelmentesítések.					
5%-os magyarországi	100 frt.	64.—	65.—	140.50	141.—
5%-os bányási, horvát és szláv	100 frt.	63.—	64.—	147.—	147.—
5%-os erdélyi	100 frt.	61.—	61.50	144.—	142.—
Sorsjegyek.					
Trieszti db.	100 ft pp.	108.—	110.—	150.—	151.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	94.—	96.—	95.—	105.—
Budai városközség db.	40 ft a. e.	37.50	38.—	22.—	24.—
Eszterházy	40 ft pp.	81.—	82.—	58.—	60.—
Salm	40 ft pp.	37.—	37.50	Váltók (devisek)	
Pálffy	40 ft pp.	34.25	34.75	Három hónapra.	
Clary	40 ft pp.	36.—	36.50	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. e.) 3%	
St. Genois	40 ft pp.	36.—	36.50	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2	113.— 113.25
Windischgrätz	20 ft pp.	23.—	23.50	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. érték.) 4	
Waldstein	20 ft pp.	25.50	26.50	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3	113.— 113.50
Keglevich	10 ft pp.	13.75	14.25	Hamburg 100 márk-bankó ft 75 ft 85 kr 2 1/2	99.50 100.—
Részvények.				London 100 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2	131.50 132.—
Nemzeti bank ex div.	740.—	745.—		Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2	52.60 52.70
Hitelintézet 200 ft	166.—	166.20		Pénznemek.	
Alsó-ausztriai esc. bank 500 ft	535.—	540.—		Korona	18.30
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.	382.—	385.—		Császári arany	6.28
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.	130.—	150.—		Reczés arany	6.28
Budapesti lánchíd 500 ft pp.	335.—	345.—		Napoleon's or	10.58
Éjszakai vasut	1753.—	1756.—		Orosz imperiale	10.85
				Ezüst	132.50
				A nemzeti kölcsön papír szelvényei	—

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1097)
1533 szám.

H i r d e t é s.

Folyó év november 6-án a szamos-újvári cs. kir. fegyintézet irodájában az 1861-ik évről vagy is azon év január 1-ső napjától kezdve egész Deczember végéig, és esetleges képpen egész 1863-ik év Deczember utolsó napjáig a fegyenczek élelmezésére szükségeltető kenyér és étkek szállítása felett írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A rendes bélyegezett ajánlati levelek a fenn kitűzött napig délelőtti 12 óráig a fegyintézet igazgatóságánál bevárndok.

Az ajánlati levelekben a kenyér és étkek feletti tett ajánlott árak különítve tétessenek meg, minthogy azoknak szállítása különítve is kiadandók.

Az ajánlati levelekhez meg kívántató bánatpénz valamint a kenyér szállítására tett aján- lata mellé 1000 frt; ugy nem különben az étkek feletti tett ajánlkozata mellé ismét 1000 frt csatolassék.

Az ajánlott árak értelmes számokkal és betűkkel irassanak meg légyen; különben is csak a számokkal tett érték határozand.

Az ajánlati levélben megkívántató az ajánlkozónak értelmesen kitett mellék- és vezeték- neve, nem különben annak lakhelye.

Azon vállalkozóktól kik a fegyintézeti igazgatóságnál ösmeretlenek, vagyoni viszony- nyaik és polgári erkölcsiségek felett hivatalos bizonyítvány kívántatik.

Továbbá az étkek szállítását tekintve, az ajánlkozónak e két eset közben egy vagy há- rom évi vállalkozása felett szabad választás engedtetik, mindazon által jog fentartása mellett, hogy az ajánlatnak helybehagyása a magos cs. kir. erdélyi Helytartóság által fog meghatározatni.

Végteér az ajánlati levelekben megkívántatik azon nyílt kitétel: hogy az ajánlkozó ezen általa elesmért szállítási föltételeknek magát egy általjában minden kivétel nélkül aláveti.

A cs. kir. fegyintézet igazgatóságától Szamos-Ujvárt, sept. 19-én, 1860.

Brühl.

(1093)
Z. 16523. | 1985. 1860.

Csöd-hirdetés.

1. Az erdélyi cs. k. földadó bizottmányánál 5. erdő becsölő-biztosi állomás jöven üresedésbe, ezen állások betöltésére 2 frt 10 kr. napidij mellett, a magasabb napidijfokozatban előha- adási igényvel 2 frt 62 1/2 és 3 frt 15 krral és egy havonkénti 1 frt 5 kr. írószéri általány- nyal, ugyancsak egy a különböző munka időszakban, mindenkor külön meghatározandó uta- zási általányval, és a munkálatok alatt a községekbeni szabad beszállásosági igényvel pályázat nyitattik, melyre határnapul október 20-ka 1860-ban tüzetik ki.

Egy ily állásért folyamodóknak, — mely állás egyaránt állandó alkalmazásra az ál- lami szolgálathoz igényt nem állapít, — sajátkezüleg írott kéréseik, a kor, állás, előbbeni fog- lalkozás, testi alkalmasság, a 3 honinyelv tökéletes ismerete, s a mező és erdő-gazdászati szakmákban gyakorlati ügyjártasság kimutatásával ellátva, a fennkijelölt határidőig az erdélyi cs. kir. országos pénzügyi igazgatósághoz benyújtandók.

N. Szében, szept. 21-én, 1860. Az erd. cs. k. orsz. pénzügyi igazgatóságtól.

(1090)

H i r d e t m é n y.

Alsó-járai helységnek tordai járásban folyó évi szeptember 9-kéről 16,617 számú cs. k. magas helytartósági kibocsátvány által megengedetett, minden évben május 1-én országosvá- sárt tarthatni.

Torda, szeptember 22-én, 1860.

A cs. kir. járáshivatal.

NEM HIVATALOS.

(1089)
95.—1860.

Az erdélyi nemzeti színházi bizottság — a kolozsvári színházban levő páholyoknak időn- kint kiosztását magának tartván fenn, — ezennel felszólítást intéz a t. cz. közönséghez, hogy mindazok, kik az 1860/1-dik évi színházra páholyt tartani kívánnak, ezen szándékukat legfene- nebb folyó évi október 10-ig az alólírt bizottsági jegyzőnél jelentsek be, mivel ezen határidő elteltevel, az addig jelentkezetek között — a páholyok — az 1860/1-ki színi-idényre ki fognak osztatni.

Ezen bejelentést a családi páholy tulajdonosok is tartoznak megtenni, és ezen bejelentés elmulasztása esetében, páholyokhoz — az 1860/1-ki színi-idény alatt — számot nem tarthatnak. Az erdélyi nemzeti színházi bizottságnak Kolozsvárt szeptember 8-kán 1860-ban tartott üléséből.

Groisz Ferdinánd, színházi bizottsági jegyző.

(1100)

Aluljegyzettek tisztelettel jelentjük, hogy a

BIASINI szálloda

Kolozsvárt, általunk haszonbérbe vétetvén, újra szerveztetett, s folyó év october 25-én a t. cz. utazók felvételére meg fog nyitattani.

Ezen szálloda átvételével az által reményljük a t. cz. vendégek és utazók iránti mély tisz- teletünket tetteg bebizonyítani, ha komoly akarattal és szorgalommal hatáskörünkben a lehető legjobbra nyujtani törekvünk.

A vendég szobák átalakításánál, ujjonnan butorozásánál főleg a kényelemre volt figyel- münk; nemkülönbön tisztaságról, előékeny és gyors szolgálattól, egy e tekintetben megpróbált személyzet által, kielégítő választék, izletesen készített jutányos árú étkekről, válogatott kitűnő borokról, különösen gondoskodtunk.

Aluljegyzettek sem költséget, sem fáradságot nem kíméltek, hogy a t. közönséget ugyan ezen szállodában, egy ujjonnan szervezett Kávéházszal is ellássák, hol mindennemű italokon kívül, több bel- és külföldi lapok állanak a t. vendégeink számára.

Meggyőződve lévén, hogy t. cz. becses vendégeink kívánalmainak megfelelőendünk, s szá- mos látogatás reményével kecsegtetjük magunkat.

Mély tisztelettel

Főző és Komlósi.

haszonbérbe és vendéglősök.

(1099)

(1-2)

Szállás változtatási hirdetés.

Tisztelettel tudatom az érdemes közönség- gel hogy szálásomat a mostani Sz. Mihály naptól fogva b. királyutczába 567 számú házhoz tettem át, hol ezutánra is minden könyvkötői és dísz- művészeti munkáknak elvállalására s annak pon- tos és csinos elkészítésére magamat ajánlom,

Hancz György,

könyvkötő.

(1098)

(1-3)

A tisztelt kolozsvári úrbéri törvényszék- nek folyó hó 22-kén 1465 szám alatt kelt vég- zésénél fogva a Kis Petrii tagosítási munkálat megkezdett authenticatioja tovább folytatására a helyett Kis Petriben tartandó tárgyalás folyó évi october 15-kére reggeli 9 órára levén kitzve, erről minden érdekeltek oly hozzáadással érte- sítetnek, hogy a kiszállandó törvényszéki bi- zottság a fennálló szabályok szerint azon eset- ben is, ha a felek meg nem jelennek, teen- dőben eljárand. Alsó Jára, sept. 28-kán, 1860

Káli Nagy Elek,

Kis Petrii birtokos és e tárgyban fel- hatalmazott.

(1094)

(2-3)

Csöd nevelőnői állomásra.

A székelyudvarhelyi „székely katholi- kus“ nőnevelőház szabadszállás és 300 czsr. ért. forint évi fizetés mellett egy nevelőnő le- vén szükséges: felszólítatnak azért mindazok, kik ezen állomást elnyerni ojjatának, hogy akár személyesen, akár pedig bérmentes levelek ál- tal a szükséges erkölcsi és képességi bizonyítvá- nyokkal ellátva jelentsek magokat folyó évi okt. 24-dik napjáig a főtisztelendő esperes és plebá- nos urnál Székelyudvarhelyen.

BOÉR JÁNOS,

a bizottmány nevében.

(1095)

(2-3)

Karacs Teréz

összes munkáiból kapható Stein János, De m- jén László urak könyvkereskedésükben és az íróknól b. farkas utca 54-dik szám alatt; ára: a két kötetnek 80 uj kr.

(1-5)

Aluljegyzettek tisztelettel jelentjük, hogy a

BIASINI szálloda

Kolozsvárt, általunk haszonbérbe vétetvén, újra szerveztetett, s folyó év october 25-én a t. cz. utazók felvételére meg fog nyitattani.

Ezen szálloda átvételével az által reményljük a t. cz. vendégek és utazók iránti mély tisz- teletünket tetteg bebizonyítani, ha komoly akarattal és szorgalommal hatáskörünkben a lehető legjobbra nyujtani törekvünk.

A vendég szobák átalakításánál, ujjonnan butorozásánál főleg a kényelemre volt figyel- münk; nemkülönbön tisztaságról, előékeny és gyors szolgálattól, egy e tekintetben megpróbált személyzet által, kielégítő választék, izletesen készített jutányos árú étkekről, válogatott kitűnő borokról, különösen gondoskodtunk.

Aluljegyzettek sem költséget, sem fáradságot nem kíméltek, hogy a t. közönséget ugyan ezen szállodában, egy ujjonnan szervezett Kávéházszal is ellássák, hol mindennemű italokon kívül, több bel- és külföldi lapok állanak a t. vendégeink számára.

Meggyőződve lévén, hogy t. cz. becses vendégeink kívánalmainak megfelelőendünk, s szá- mos látogatás reményével kecsegtetjük magunkat.

Mély tisztelettel

Főző és Komlósi.

haszonbérbe és vendéglősök.

(1101)

(1-1)

Egy 4 szobát futó dufla pléből készült kemence eladó — értekezhetni iránta a tuda- kozó intézetnél.

(1102)

(1-4)

Kiadó kávéház! a kolozsvári nagy piacon fekvő „nemzeti szállodában“ egy utcára nyíló s több szobából kávéháznak rendezendő locali- tás haszonbérbe kiadó — értekezhetni a tulaj- donossal.

(1092)

(2-3)

Bérbe adandó birtok, és eladó szőlő.

Kolozsvárhoz egy órányira Dezmér helység-ében egy 300 holdból álló birtok bérbe adandó. — Kolozsvárt az alsó-körmálban egy 5 fertály- ból álló szőlő eladó; — ezekről értekezhetni tulajdonos SIKÓ Miklóssal.

(1091)

(2-3)

Jószág eladás.

Gr. Pejacsevich Márkó gróf Bethlen Hermina ó ngának sz.-cseli, n.-pazali, m.-szilvási, nyá- rád-sz.-annai, sz.-zalaknai, springi és datki jó- szágai közül akármelyik eladó. — A tagosításra vonatkozó elsőlépések ezen jószágok mindeniké- ben megtétettek, s némelyikében a munkálat már folyamatban is van. — Bővebben értekez- hetni jószág-igazgató Demeter Károlynál Kol- ozsvárt, b.-király-utca 22. szám alatt.

(1088)

(3-6)

Alólírt tisztelettel jelentő a nagyérdemű közönségnek, hogy a következő tölire rak- tára dusan el van látva hazai és külföldi prémek- és bélésekkel valamint a legújabb magyar divat szerint készült női-öltönyek- kel, egy férfi budák, Árpád budák, és több most divatozó szőcs munkákkal. Különösen olcsó prémeikkel, elkezdve 10 ft oszt. ér. jó asztrakán buda prémet tehet, valamint min- den megrendelő szőcs munkákat szokott pontossággal elkészíti a legjutányosabb ár- ba — Raktára bel-magyar-utca 440. sz. alatt. — Megjelenik az ország nevezetesebb vásárain is.

Balázs József.